

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

Katica Radak

I tako prođe vreme...

Intervju sa Katicom Radak je održan u njenoj maloj, kompaktno uređenoj kući na kraju Novog Beograda. Rođena u Banatu, u Gaji kod Kovina, Katica od 1954. godine živi u Beogradu, u istoj kući sa starijom ćerkom. Njena kuća je jako specifična, jer su je ona i njen muž sami zidali. Izgleda kao stara kućica van grada, sa starom peći i niskim plafonima, i prelepom baštom u kojoj Katica i njena ćerka, Snežana, uzgajaju povrće i divne lale.

Na razgovor je pristala vrlo rado. Osim što lepo priča, Katica je jako pozitivna i sa osmehom govori i o najtežim stvarima koje su joj se desile tokom života. Moja potpitanja su bila više smernice za razgovor koji je tekao glatko i bez prevelikog odugovlačenja. Katica je bila jasna, kratka i pričala je jako povezano sa istančanom memorijom.

Katica je rođena 1932. godine i radila je neko vreme (krišom od svog muža) peglajući odeću. Pored toga, sama je naučila da šije, pa i dan danas voli da sašije sebi odeću koja njoj odgovara. S obzirom da je rođena u selu, radila je praktično od malena - pomagala oko kuće, kuvala i mesila. Katica i dan danas sprema velike gozbe za nju i njenu porodicu, i to joj nikad ne predstavlja problem. Danas, iako može da se kreće sama, nije mnogo aktivna, jer ima problem sa venama i to joj onemogućava da dugo stoji. Ali, ručak je uvek na stolu.

Završila je osnovnu školu i htela je da nastavi školovanje, ali joj otac nije dozvolio. Imala je brata, dve godine mlađeg od nje i oboje su bili odlični đaci. Cela porodica se bavila poljoprivredom, imali su njive i stoku. Sa njima u kući, osim roditelja, je bio i deda, a baba je umrla iste godine kada je Katica rođena. Ona je dosta vremena provodila sa dedom, koji ju je naučio da kuva.

Interesantno je da se u njenim dvadesetima razvela od čoveka kojeg nije volela, jer kako kaže, nije bio dobar čovek. To je bio namešten brak, i tada je prvi put napustila selo i otišla u susedno, ali posle samo godinu dana je tražila da se razvede i iste godine je upoznala svog dugogodišnjeg muža, Lazu.

Ceo život je bila jako aktivna, radila je oko kuće i praktično je sama odgajala svoje dve ćerke, jer joj je muž živeo 27 godina u Nemačkoj, gde je radio. Laza je bio metalostrugar i kako bi zarađivao više, otišao je da radi u inostranstvu i slao je pare kući. Njegova ideja je bila da on i Katica daju svoju decu njihovim roditeljima, pa da idu zajedno u Nemačku, ali Katica to nije želela i ostala je sa svojim ćerkama. Ona i Laza su se retko viđali, par puta godišnje, dok su Snežana i Vesna, njene ćerke, išle u školu. Kasnije, kad su bile starije i na fakultetu, išla je češće kod muža u posetu, nekada sama, nekada sa njih dve. Koristili su to da putuju, pa su svi zajedno obilazili Pariz, Beč i druge destinacije po Evropi.

Katica opisuje odnos sa Lazom kao jako težak, jer ona zapravo nije želela da on bude odvojen od nje i dece. Kada se, konačno, penzionisao, živeo je nepunih 6 godina sa njima u Beogradu i nažalost, ubrzo umro u svojoj 68. godini. Dok je bio u Nemačkoj, pisali su jedno drugom i čuli se često telefonom. Katica je kupila fiksni telefon iz tog razloga, inače je tehnologija ne zanima mnogo.

Za svoj život misli da je bio težak, ali način na koji to olako govori i sa osmehom, nije lako da joj se poveruje. Kao mlada je mnogo radila i dizala teške stvari, pa zato sada ima problem sa unutrašnjim venama. Takođe je bila jako bolesna u svojim tridesetim, ali se, kao što kaže, čudom oporavila. Kao veoma stresne životne momente navodi bolest svoje mlađe ćerke Vesne dok je bila mala. Zbog tih teških životnih momenata, nikada nije razmišljala o starosti. Nije ni mislila da će doživeti duboku starost od 88 godina.

Njen dan danas započinje ranim buđenjem i kratkim izlaskom napolje u baštu da protegne noge. Posle toga skuva nešto, ili ne, i čita i gleda TV. I tako prođe vreme. Ponekad samo stoji TV upaljen da se nešto čuje, dok je ona u svojim mislima. Snežana, starija ćerka sa kojom živi, je pomaže oko kuće, dok joj Vesna donosi lekove i ostalo šta joj treba. Ima dve unuke, od svake ćerke po jednu, sa kojima se redovno čuje i viđa. Sve su jako povezane. Iako ne koristi mobilni telefon ni Internet, uvek je bila u toku sa životom njene unuke Tijane koja se školovala u inostranstvu. Čak je išla u Bugarsku kada je diplomirala.

Danas, Katica nema nikakvih želja osim da joj deca rade i da su zdrava. Misli da je glavna uloga starijih u društvu da pomažu porodici i odgajaju unuke. Deca su joj najveća motivacija i svoji

život je posvetila njima. Volela bi i praunučad, ali ne polaže mnogo nade u to. Poručuje mladima da uvek rade, jer tada imaju život u sopstvenim rukama.

Intervju je trajao sat vremena. Katica je bila jasna, koncizna i nije želela mnogo da "zamara" svojom pričom. Iako je dosta intimnih stvari podelila sa mnom, govorila je o njima objektivno, bez zadržke i prevelike emotivnosti. Stekla sam utisak da je Katica veoma jaka žena, bez trunke samosažaljenja i sa vrlo pozitivnim stavom. Njen život stvarno nije bio lak, ali je ona sa takvom lakoćom govorila o teškim danima, da onaj koji ne bi razumeo njene reči, pomislio bi da priča o svojim najsrećnijim danima.

Katici nije bilo mnogo bitna tema projekta, više je želela da učini meni, kao drugarici njene unuke. Ovim putem ja joj se zahvaljujem na vremenu, i na ogromnoj pozitivnosti koju je uspela za kratko vreme da ispolji u na izgled prostim rečenicama. Ono što sam naučila od Katice je da iako je život težak, treba pamtititi samo lepe i dobre stvari iz njega.

U Beogradu, 2020.

Vana Filipovska